

Bankų veikla

2005 m. pirmojo ketvirčio pabaigoje veikiančių šalies komercinių bankų[1] turtas (aktyvai), šių metų balandžio 1 d. finansinių ataskaitų duomenimis, sudarė 30,8 mlrd. Lt ir per pirmąjį šių metų ketvirtį išaugo 1,7 mlrd. Lt, arba 5,7 proc. Klientams suteiktų paskolų buvo 17,8 mlrd. Lt – palyginti su šių metų sausio 1 d. išaugo 0,9 mlrd. Lt, arba 5,3 proc.

Šalies bankuose laikomų indėlių suma 2005 m. balandžio 1 d. sudarė 19,1 mlrd. Lt – per ataskaitinį ketvirtį padidėjo 1,3 mlrd. Lt, arba 7,1 proc. Iš jų gyventojų indėliai sudarė 10,4 mlrd. Lt – per ketvirtį išaugo 602 mln. Lt, arba 6,1 proc.

Bankų sistemos kai kurių turto ir įsipareigojimų straipsnių dinamika

mln. Lt

Eil.Nr.	Balansinės ataskaitos straipsnio pavadinimas	2004 04 01	2005 01 01	2005 04 01	Pasikeitimas per 2005 m. I ketvirtį (proc.)	Pasikeitimas per metus (proc.)
1.	Turtas (aktyvai)	23 348,7	29 150,8	30 806,7	5,7	31,9
2.	VVP	2 480,7	2 721,3	2 826,6	3,9	13,9
3.	Kiti skolos VP	634,1	588,2	618,1	5,1	-2,5
4.	Paskolos finansų institucijoms	1 349	1 760,2	1 847,4	5	36,9
5.	Klientams suteiktos paskolos	13 060,2	1 6897,7	1 7797,9	5,3	36,3
5.1	paskolos privačioms įmonėms	9 365,1	11 063,9	1 1602	4,9	23,9
5.2	paskolos gyventojams	2 784,2	4 448,5	5 153,8	15,9	85,1
5.2.1	būsto paskolos	2 183,3	3 438,6	3 891,6	13,2	78,2
6.	Spec. atidėjiniai paskoloms	76	120,5	128,3	6,5	68,8
7.	Spec. atidėjiniai paskoloms / suteiktos paskolos, proc.	0,58	0,71	0,72	-	-
8.	Indėliai ir akredityvai	14 100,5	17 859,5	19 131,8	7,1	35,7
8.1	privačių įmonių	4 663,9	6 419,5	6 982,7	8,8	49,7
8.2	fizinių asmenų	8 097,6	9 811,9	10 414	6,1	28,6
9.	Akcininkų nuosavybė	2 190,9	2 508,1	2 603,4	3,8	18,8
10.	Einamųjų metų pelnas (nuostolis)	57,1	299,3	91,1	-	-

Ir šį ketvirtį bankų valdomo turto rinkos struktūroje išliko bankų koncentracijos mažėjimo tendencija. Per metus trijų didžiausių bankų[2] valdoma turto rinkos dalis sumažėjo nuo 69,4 proc. iki 66,7 proc. Sumažėjusių didžiųjų bankų rinkos dalį užėmė mažesnieji bankai ir užsienio bankų skyriai.

Paskolos

Kaip jau minėta, pirmąjį šių metų ketvirtį bankų klientams suteiktų paskolų portfelis padidėjo 900 mln. Lt, arba 5,3 proc. Per praėjusių metų pirmąjį ketvirtį jis išaugo 7,9 proc. Metinis paskolų portfelio augimo tempas taip pat lėtėjo (trečią ketvirtį iš eilės) ir 2005 m. balandžio 1 d. sudarė 36,3 proc. Bet pažymėtina, jog sparčiai auganti šalies ekonomika, Europos Sąjungos (ES) struktūrinių fondų įsisavinimo procesai, žemos palūkanų normos bei, palyginti su kitomis Europos šalimis, dar gana mažas paskolų portfelio ir BVP santykis rodo, kad išlieka pakankamai didelė erdvė bankų paskolų rinkos plėtrai. 2005 m. balandžio 1 d. duomenimis, Lietuvos bankų paskolų portfelis[3] sudarė apie 30 proc. planuojamo 2005 m. Lietuvos bendrojo vidaus produkto (BVP). Latvijoje ir Estijoje analogiški rodikliai buvo bent 2 kartus, o kitose ES šalyse – kelis kartus didesni.

Bankų paskolų portfelio augimo potencialą patvirtina ir sparčiai augantys bankų kreditavimo įsipareigojimai, kurių apimtis 2005 m. balandžio 1 d. sudarė 4,5 mlrd. Lt. Per metus jis padidėjo 1,6 mlrd. Lt, arba 56,6 proc.

Pirmąjį šių metų ketvirtį didžiausias paskolų išaugimas pagal atskiras klientų grupes teko gyventojams (705 mln. Lt) ir privačioms įmonėms (538 mln. Lt). Gyventojams suteiktos paskolos išlieka vienu iš dinamiškiausiai augančių bankų turto straipsnių. Nors gyventojams teikiamose paskolose ir toliau dominuoja būsto paskolos, ataskaitinį

ketvirtį (ypač vasario ir kovo mėnesiais) labai spartus buvo kitos paskirties (daugiausiai vartotojiškų) paskolų gyventojams augimas.

Per metus, palyginti su 2004 m. balandžio 1 d., bankų suteiktos paskolos gyventojams išaugo 2,4 mlrd. Lt, arba 85 proc. Iš jų būsto paskolos per tą patį laikotarpį padidėjo 1,7 mlrd. Lt, arba 78 proc., o kitos paskirties – 661 mln. Lt, arba 2,1 karto. Būsto paskolos gyventojams, kaip bankinis produktas, populiarumą įgavo tik pastaraisiais metais ir jų apimtis bei lyginamieji svoriai, palyginti su kitomis regiono šalimis, taip pat išlieka vieni žemiausių (2005 m. balandžio 1 d. Lietuvoje būsto paskolos sudarė 5,8 proc. prognozuojamo šių metų šalies BVP^[4]), todėl irgi turi pakankamai daug erdvės toliau augti.

Kita vertus, atsižvelgiant į tai, jog aštrios konkurencijos sąlygų bei siekimo užimti kuo didesnę rinkos dalį veikiami bankai ir toliau švelnino šio tipo paskolų teikimo standartus (pvz.: sumažino reikalavimus paskolos gavėjui, šių paskolų maržą, iki minimumo sumažino pradinį įnašą ir pan.), ir tai, kad nekilojamojo turto rinkai yra ypač būdingas cikliškumas, tikėtina, jog būsto paskolų teikimas ateityje gali sąlygoti didesnę kredito rizikos susikaupimą bankuose. Bet galimoms rizikoms amortizuoti bankai šiuo metu turi pakankamai gerą kapitalo bazę, kuri, nepažeidžiant kapitalo pakankamumo normatyvo, leidžia papildomai sudaryti 856 mln. Lt specialiųjų atidėjinių.

Bendra specialiųjų atidėjinių balansiniams aktyvams suma 2005 m. pirmąjį ketvirtį padidėjo 5,2 mln. Lt, arba 3,1 proc. (iš jų specialieji atidėjiniai paskoloms padidėjo 7,8 mln. Lt, arba 6,5 proc.), o atidėjiniai nebalansiniams straipsniams išaugo 1,7 mln. Lt, arba 13 proc. Dėl minėto specialiųjų atidėjinių paskoloms išaugimo specialiųjų atidėjinių paskoloms santykis su paskolų portfeliu per ketvirtį ūgtelėjo nuo 0,71 proc. iki 0,72 proc. Šiek tiek padidėjo ir III, IV, V grupės paskolų dalis visose paskolose – nuo 2,11 proc. iki 2,15 proc.

Veiklos riziką ribojančių normatyvų vykdymas

Bankų sistemos likvidumo rodikliai jau gana ilgą laiką svyruoja palyginti siaurame intervale, o tai rodo gana stabilią likvidumo situaciją. 2005 m. balandžio 1 d. duomenimis, normatyvinis bankų sistemos likvidumo rodiklis sudarė 41,92 proc. – jis beveik 12 procentinių punktų viršijo Lietuvos banko nustatytą minimumą.

Bankų sistemos kapitalo pakankamumo rodiklis per ketvirtį sumažėjo 0,31 proc. punktais ir 2005 m. balandžio 1 d. sudarė 12,05 proc. (nustatytas minimalus reikalavimas 8 proc.). Visi šalies komerciniai bankai vykdė nustatytą kapitalo pakankamumo normatyvą.

2005 m. pirmąjį ketvirtį visi šalies komerciniai bankai ir užsienio bankų skyriai, veikiantys mūsų šalyje, vykdė Lietuvos banko nustatytus riziką ribojančius normatyvus.

Akcininkų nuosavybė

Akcininkų nuosavybė per 2005 m. pirmąjį ketvirtį išaugo 96,9 mln. Lt, arba 3,9 proc., ir šių metų balandžio 1 d. siekė 2,6 mlrd. Lt. Augimui didžiausios įtakos turėjo bankų (be užsienio bankų skyrių) per ketvirtį uždirbtas 89,7 mln. Lt pelnas.

Bankų sistemos įregistruotas akcinis kapitalas 2005 m. balandžio 1 d. sudarė 1,4 mlrd. Lt. Per šių metų pirmąjį ketvirtį AB Sampo banko akcininkai padidino akcinį kapitalą 16,9 mln. Lt.

Užsienio investuotojų valdoma bankų akcinio kapitalo dalis per ketvirtį beveik nesikeitė ir toliau sudarė 87 proc.

2005 m. balandžio 1 d. šalies bankai galėjo prisiimti 9,8 mlrd. Lt papildomos aktyvų rizikos (t.y. du kartus daugiau nei tuo pačiu laikotarpiu prieš metus), nepažeisdami kapitalo pakankamumo normatyvo vykdymo, arba galėjo papildomai sudaryti 856 mln. Lt specialiųjų atidėjinių, t.y. dabartinę specialiųjų atidėjinių apimtį padidinti 4,6 karto.

Pelningumas ir veiklos efektyvumas

Bankų veiklos apimčių augimas teigiamai veikė jų veiklos rezultatus. 2005 m. balandžio 1 d. finansinių ataskaitų duomenimis, pirmąjį šių metų ketvirtį visi šalies bankai ir užsienio bankų skyriai dirbo pelningai. Bendras šalies bankų pelnas buvo 91,1 mln. Lt arba 59,6 proc. didesnis nei 2004 m. pirmąjį ketvirtį (pernai pirmąjį ketvirtį Lietuvos bankų sistema gavo 57,1 mln. Lt pelno). Lyginant šių ir praėjusių metų pirmojo ketvirčio bankų veiklos rezultatus bei pelningumo ar veiklos efektyvumo rodiklius, būtina paminėti, kad nuo 2005 m. sausio 1 d., pasikeitus Tarptautiniams finansinės apskaitos standartams (TFAS), nemažai pasikeitė bankų apskaita, o tai turėjo įtakos tiek bankų veiklos rezultatams, tiek ir įvairiems rodikliams, todėl pokyčiai turėtų būti vertinami kiek atsargiau.

Veikiančių bankų pelnas

Eil.Nr.	Bankas	Einamųjų metų pelnas (mln. Lt)	
		2004 04 01	2005 04 01
1.	AB bankas „NORD/LB Lietuva“	2,02	4,43
2.	AB Ūkio bankas	0,54	2,41
3.	AB SEB Vilniaus bankas	25,74	35,93
4.	AB Šiaulių bankas	1,00	1,22
5.	AB bankas „Snoras“	4,42	10,44
6.	UAB Medicinos bankas	0,46	0,48
7.	AB PAREX BANKAS	1,87	2,92
8.	AB bankas „Hansabankas“	20,16	30,15
9.	AB SEB VB būsto bankas	0,56	0,97
10.	AB Sampo bankas	-0,87	0,75
	IŠ VISO bankai:	55,89	89,69
11.	Lenkijos Respublikos AB Kredyt Bank S.A. Vilniaus skyrius	-0,48	-
12.	Bayerische Hypo- und Vereinsbank AG Vilniaus skyrius	0,89	0,82
13.	Nordea Bank Finland Plc Lietuvos skyrius	0,76	0,57
	IŠ VISO užsienio bankų skyriai	1,17	1,39
	IŠ VISO:	57,06	91,08

Pirmasis šių metų ketvirtis, palyginti su praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu, buvo sėkmingesnis daugumai šalies bankų. Nepaisant per metus išaugusios konkurencijos ir sumažėjusių palūkanų maržų, išaugus veiklos apimtims masto ekonomijos dėka žymiai pagerėjo tiek absoliutūs, tiek santykiniai bankų pelningumo rodikliai. 2005 m. balandžio 1 d. bankų sistemos nuosavybės [Lb1](#) [5](#) gražos rodiklis buvo aukščiausias per pastaruosius septynerius metus.

Šių metų pirmojo ketvirčio bankų pelno išaugimui, palyginti su praėjusių metų atitinkamu laikotarpiu, lemiamos įtakos turėjo keletas bankų veiklos aspektų. Visų pirma bankuose gerokai išaugo paskolų portfelio duodamos pajamos, kurios didžia dalimi nulėmė 34,1 [Lb2](#) mln. Lt, arba 25 proc., padidėjusias grynąsias palūkanų pajamas. Be to, bankų sistema gavo 14 mln. Lt (19 proc.) daugiau grynųjų paslaugų ir komisinių pajamų (iš jų 4,4 mln. Lt išaugo grynosios komisinių pajamos už pinigų pervedimo operacijas; 3,3 mln. Lt – grynosios komisinių pajamos už mokėjimo kortelių paslaugas). Bankų veiklos rezultatus taip pat pagerino 6,7 mln. Lt mažesnės amortizacijos ir nusidėvėjimo išlaidos (iš jų didžiąją dalį nulėmė dėl pasikeitusių Tarptautinių apskaitos standartų (TAS) nebeskaičiuojama prestižo amortizacija), 3,8 mln. Lt mažesnės išlaidos specialiesiems atidėjiniams.

Antra vertus, galima išskirti ir keletą veiksnių, kurie turėjo neigiamos įtakos bankų veiklos rezultatams. Ataskaitinį ketvirtį bankai patyrė 3,1 mln. Lt nuostolį iš operacijų skolos vertybiniais popieriais, o pernai tuo pačiu metu šioje veiklos srityje uždirbo 10,7 mln. Lt pelno. Augant veiklos apimtims, bankai pirmąjį šių metų ketvirtį patyrė 7,6 mln. Lt, arba beveik 6 proc. daugiau operacinių išlaidų. Iš jų atlyginimų, socialinio draudimo ir kitos su darbo užmokesčiu susijusios išlaidos buvo 3,3 mln. Lt, arba 4 proc., didesnės nei pernai pirmąjį ketvirtį.

Be to, dar didesnį bankų grynojo pelno augimą stabdė kartu su indėlių apimtimis didėję indėlių draudimo išlaidos ir padidėjusi bankų mokamo pelno mokesčio suma.

Lyginant šių ir praėjusių metų pirmojo ketvirčio bankų veiklos rezultatus bei pelningumo ar veiklos efektyvumo rodiklius, būtina paminėti, kad nuo šių metų pagal TFAS pasikeitimus bankų veiklos rezultatuose nebeatsispindės bankų dukterinių įmonių veiklos rezultatai, kurie bus įtraukti į konsoliduotas bankų grupių finansines ataskaitas.

Bankų sistemos realioji palūkanų marža, gana sparčiais tempais mažėjusi keletą metų iš eilės, 2005 m. pirmąjį ketvirtį sumažėjo dar 0,21 procentinio punkto ir pasiekė naują mažiausią per pastaruosius metus lygį (2,62 proc.). Pažymėtina, kad ataskaitinį ketvirtį bankų realioji palūkanų marža mažėjo tiek dėl brangusių išteklių, tiek ir dėl mažėjusių pajamų už palūkanas duodantį turtą.

Lietuvos centrinės kredito unijos veikla

Lietuvos centrinės kredito unijos (LCKU) turtas 2005 m. pirmąjį ketvirtį augo itin sparčiai (20,6 mln. Lt, arba 45,8 proc.), o per pusmetį padidėjo daugiau nei dvigubai. Tokiam LCKU turto augimui įtakos turėjo pastaruoju metu dėl aktyvios jos narių kredito unijų veiklos sparčiai augę LCKU laikomi indėliai. Tai pagrindinis LCKU pritraukiamų lėšų šaltinis, kuriuo finansuojama 87,5 proc. turto.

Paskolos kredito unijoms per ketvirtį sumažėjo 1 mln. Lt, arba 9,5 proc., ir 2005 m. balandžio 1 d. sudarė 9,6 mln. Lt. Augant indėliams ir nedidėjant kredito unijų poreikiui paskoloms, LCKU toliau didino investicijas į Vyriausybės vertybinius popierius (VVP) (19,5 mln. Lt), kurie 2005 m. balandžio 1 d. sudarė didžiausią LCKU turto dalį (71,4 proc.).

Ataskaitinį ketvirtį į LCKU priėmė naują narę ir 2005 m. balandžio 1 d. turėjo 54 nares kredito unijas. Kredito unijoms per ketvirtį išpirkus 241 tūkst. Lt pajų, sumažėjo Vyriausybės dalis LCKU pajiniame kapitale: iš 5,33 mln. Lt LCKU pajinio kapitalo 54 kredito unijoms LCKU narėms priklausė 2,1 mln. Lt, o Vyriausybei – 3,2 mln. Lt. Augant kredito unijų narių veiklos apimtims, per ketvirtį padidėjo iš jų įnašų formuojami LCKU Likvidumo palaikymo rezervas ir stabilizacijos fondas, kurie 2005 m. balandžio 1 d. atitinkamai sudarė 1 735 tūkst. Lt ir 553 tūkst. Lt.

Kovo mėnesį patirtas 37 tūkst. Lt nuostolis sumažino pirmojo ketvirčio veiklos pelną iki 14 tūkst. Lt. Per tą patį laikotarpį pernai LCKU uždirbo 73 tūkst. Lt pelno. Palyginti su praėjusiais metais, išaugo tiek grynosios palūkanų pajamos, tiek grynosios paslaugų ir komisinių pajamos. Tačiau per ataskaitinį ketvirtį suformuoti papildomi specialieji atidėjiniai paskoloms bei išaugusios operacinės išlaidos nulėmė LCKU pelno sumažėjimą.

Pirmąjį šių metų ketvirtį LCKU vykdė Lietuvos banko nustatytus veiklos riziką ribojančius normatyvus.

Kredito unijų veikla

2005 m. balandžio 1 d. Lietuvoje veikė 62 kredito unijos, vienijusios 47 685 narius. 2005 m. pirmąjį ketvirtį buvo įsteigta viena kredito unija.

Kredito unijų pagrindinių suvestinės balansinės ataskaitos straipsnių dinamika

Eil. Nr.	Balansinės ataskaitos straipsnio pavadinimas	Suma (tūkst. Lt)			Pasikeitimas per 2005 m. I ketvirtį (proc.)	Pasikeitimas per metus (proc.)
		2004 04 01	2005 01 01	2005 04 01		
1.	Turtas (aktyvai)	136 195,3	185 222,7	215 647,3	16,4	58,3
2.	VVP	2 537,6	2 962,8	3 398,1	14,7	33,9
3.	Suteiktos paskolos	95 905,4	131 706,2	136 294,5	3,5	42,1
4.	Specialieji atidėjiniai paskoloms	562,4	939,0	1 028,2	9,5	82,8
5.	Indėliai	106 963,9	148 422,2	178 333,5	20,2	66,7
5.1	kredito unijų narių ir asocijuotų narių	104 915,2	146 491,1	176 092,5	20,2	67,8
6.	Pajinis kapitalas	14 966,7	20 215,8	21 491,3	6,3	43,6
7.	Einamųjų metų pelnas (nuostolis)	119,4	907,5	-6,04	-	-

2005 m. pirmąjį ketvirtį kredito unijų veikla toliau plėtėsi.

– Turtas išaugo 16,4 proc. ir 2005 m. balandžio 1 d. sudarė 0,7 proc. veikiančių bankų sistemos turto. Dviejų didžiausių kredito unijų – „Ūkininkų viltis“ ir Pakruojo ūkininkų kredito unijų turtas sudarė 18,1 proc. visų kredito unijų turto.

– Suteiktos paskolos padidėjo 3,5 proc. ir sudarė 62,7 proc. viso turto. 2005 m. balandžio 1 d. specialiuosius atidėjimus paskoloms (1 028,2 tūkst. Lt) buvo sudariusios 48 kredito unijos.

– Investicijos į VVP išaugo 14,7 proc.

– Priimti indėliai padidėjo 20,2 proc., didžiausią jų dalį (98,7 proc.) sudarė narių indėliai.

– Kredito unijų pajinis kapitalas padidėjo 6,3 proc.

Ataskaitinį ketvirtį 33 kredito unijų veikla buvo pelninga, 29 – nuostolinga.

Daugiau nei ketverius metus dirbusios pelningai, kredito unijos 2005 m. pirmąjį ketvirtį patyrė 6 tūkst. Lt nuostolį.

Kaip ir ankstesniais laikotarpiais, pagrindinis kredito unijų pajamų šaltinis buvo palūkanų pajamos, sudariusios 90,1 proc. visų pajamų. Didžiausią išlaidų dalį sudarė operacinės ir palūkanų išlaidos – atitinkamai 43,2 proc. ir 42,1 proc. visų išlaidų.

2005 m. balandžio 1 d. visos kredito unijos vykdė Lietuvos banko nustatytus kredito unijų veiklos riziką ribojančius normatyvus.

Kredito įstaigų priežiūra

Pirmąjį ketvirtį Lietuvos banko valdyba leido AB Sampo bankui įregistruoti statuto pakeitimą susijusį su banko akcinio kapitalo padidinimu; AB Vilniaus bankui ir jo dukteriniam bankui AB VB būsto kreditų ir obligacijų bankui – įregistruoti statuto pakeitimus susijusius su banko pavadinimo, akcijų suteikiamų teisių, bankų organų kompetencijos, jų narių rinkimo ir atšaukimo tvarkos, pasikeitimu. Dėl AB Vilniaus banko ir AB VB būsto kreditų ir obligacijų banko pavadinimų keitimo į atitinkamai AB SEB Vilniaus bankas ir AB SEB VB būsto bankas minėtiems bankams buvo išduotos naujos licencijos. Praėjusį ketvirtį taip pat buvo išduota veiklos licencija naujai besisteigiančiai kredito unijai „Mėmelio taupomoji kasa”.

2005 m. sausio mėn. įvykus Vokietijos banko *Vereins- und Westbank AG* prijungimui prie banko *Bayerische Hypo- und Vereinsbank AG*, *Vereins- und Westbank AG* Vilniaus skyrius pakeitė savo pavadinimą į *Bayerische Hypo- und Vereinsbank AG* Vilniaus skyrius.

2005 m. pirmąjį ketvirtį Lietuvos bankas vykdė nuolatinę kredito įstaigų finansinės būklės analizę, vertino kredito įstaigų veiklą, kontroliavo, kaip vykdomi veiklos riziką ribojantys normatyvai, analizavo bankų sistemos veiklos rodiklius ir tendencijas, nagrinėjo bankų operatyvinius ir strateginius veiklos planus, analizavo nepriklausomų auditorių ataskaitas ir audituotas bankų finansines ataskaitas.

Pirmąjį ketvirtį toliau vykdyti bankų inspektavimai: viename banke atliktas bendrasis inspektavimas, viename – tikslinis inspektavimas ir vieno iš užsienio bankų skyrių patikrinimas. Pradėti inspektuoti dar vienas bankas ir Lietuvos centrinė kredito unija. Lietuvos banko darbuotojai taip pat atliko 9 kredito unijų inspektavimus.

Bendrojo inspektavimo metu pagrindinis dėmesys skiriamas banko veiklos didžiausios rizikos sritims ir tikrinamas kredito, likvidumo, rinkos, operacinės rizikos valdymas, vidaus kontrolė ir banko valdymas. Pradėta išsamiau tikrinti, kaip bankai rengiasi įgyvendinti naująsias su kapitalo pakankamumu susijusių direktyvų (*CAD III*) nuostatas. Bankuose, kurie ateityje rengiasi taikyti sudėtingesnius kapitalo poreikio skaičiavimo metodus, ypatingas dėmesys skirtas su kredito ir operacine rizika susijusių istorinių duomenų kaupimui (šių duomenų bazių kūrimas, duomenų kokybė), vidinių reitingų sistemų analizei. Tikslinio inspektavimo metu tikrintas atskirų rizikos rūšių valdymas, tam tikros banko veiklos sritys.

Pirmąjį šių metų ketvirtį Lietuvos banko darbuotojai intensyviai tęsė darbus, rengdamiesi Europos Sąjungos direktyvų, iš dalies pakeisiančių Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 2000/12/EB dėl kredito įstaigų steigimosi ir veiklos bei 93/6/EEB dėl investicinių įmonių ir kredito įstaigų kapitalo pakankamumo (*CAD III*), įgyvendinimui. Šį laikotarpį Lietuvos banko Kredito įstaigų priežiūros departamentas parengė kapitalo pakankamumo skaičiavimo pagal *CAD III* reikalavimus rekomendacijas, skirtas numatomiems pereinamojo laikotarpio paraleliniams kapitalo pakankamumo skaičiavimams atlikti. Šios metodinės rekomendacijos buvo pateiktos bankams ir su jų atstovais aptartos balandžio mėn. pradžioje per individualius susitikimus.

Šiuo laikotarpiu baigti rengti, pristatyti LB valdybai ir valdybos patvirtinti keli teisės aktų projektai. Paminėtas Paskolų rizikos duomenų bazės tvarkymo taisyklių pakeitimas: nauja tai, kad, įgyvendinant Bazelio bankų priežiūros komiteto Naujojo kapitalo susitarimo (*Basel II*) ir *CAD III* reikalavimus, pradėta fiksuoti informacija apie paskolos gavėjų nemokumą – bus galima skaičiuoti įsipareigojimų nevykdymo tikimybę. Atsisakyta paskolų gavėjo skirstymo pagal valdymo formą, o suskirstyta pagal kategorijas, priklausomai nuo verslo pobūdžio.

Atsižvelgiant į sparčią kredito unijų plėtrą ir į tai, kad kredito unijų patiriama rizika turėtų kuo mažesnę neigiamą poveikį kredito unijos likvidumui, siekiant kuo maksimaliau subalansuoti pinigų srautus, atskaitinį laikotarpį buvo pakeistos Kredito unijų veiklos riziką ribojančių normatyvų skaičiavimo taisyklės ir su jomis susijusi Turto ir įsipareigojimų struktūros pagal terminus ataskaita, nustatytas papildomas likvidumo rodiklis. Taip pat pakeistas Maksimalios atviros pozicijos užsienio valiuta normatyvas. Numatyta, kad kredito unijos turima eurų pozicija (tiek bendroji atviroji valiutos pozicija, tiek vienos valiutos pozicija) yra neribojama, kadangi Lietuvoje lito ir euro santykis yra fiksuotas, užsienio valiutos kainos pasikeitimo rizikos kredito unijos nepatiria.

Siekiant optimizuoti kredito įstaigų atskaitomybės procesą bei užtikrinti rinkos disciplinos reikalavimus, numatytus Bazelio bankų priežiūros komiteto naujausiais pakankamumo reikalavimais bei TFAS, buvo pakeistas nutarimas, reglamentuojantis atskaitų pateikimo periodiškumą ir reikalavimus, ir patvirtinti nauji Visuomenei skelbiamos kredito įstaigų informacijos reikalavimai. Jie nustato, kokią informaciją kredito įstaigos turi atskleisti visuomenei. Pakeistas kai kurių kredito įstaigų teikiamų atskaitų periodiškumas. Atsižvelgiant į tai, jog kredito įstaigų veikla stabili, nutarta, kad kapitalo pakankamumo normatyvo ataskaitos gali būti teikiamos kas ketvirtį. Atitinkamai keisis ir kitų susijusių atskaitų – informacijos apie subordinuotas paskolas bei informacijos apie investicijas – periodiškumas.

Buvo parengtas „Kredito įstaigų priežiūros departamento ateities darbai 2005-2007 metais”. Pagrindinis šio laikotarpio uždavinys numatytas naujųjų reikalavimų kredito įstaigų reguliuojamam kapitalui įdiegimas. Taip pat numatoma tobulinti apskaitą ir atskaitomybę šalies kredito įstaigose, atsižvelgiant į TFAS bei ES bendros finansinės atskaitomybės (angl. *FINREP*) įgyvendinimą. Planuojama įgyvendinti kitus ES reikalavimus, reglamentuojančius kredito įstaigų veiklą, stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą, kuris apimtų aiškų atsakomybės

pasidalijimą tarp priežiūros tarnybų, prižiūrinčių tarpvalstybinio mastu veikiančius bankus ar jų grupes. Kartu bus skatinamas didesnis finansų sektoriaus skaidrumas.

2005 m. sausio-kovo mėn. Lietuvos banko tarnautojai tęsė veiklą įvairių ES institucijų ir Europos centrinio banko komisijų ir darbo grupių darbe, dalyvavo darbo grupių susitikimuose, kur buvo toliau svarstomi klausimai, susiję su *CAD III* ir *Basel II* nuostatų įgyvendinimu. Svarbiausi klausimai: informacijos apskaitimas tarp priežiūros institucijų; priežiūros informacijos atskleidimas; vieningo kapitalo duomenų formato nustatymas; įsigijimų ir susijungimų finansų sektoriuje reglamentavimas; priežiūrinis tikrinimo procesas; bankų veiklą papildančių paslaugų pirkimas; elektroninių pinigų direktyva; priežiūros praktikos įvairiose ES šalyse suartėjimas; TFAS taikymo įtaka bankų veiklos rodikliams (pajamoms, rizikai, veiklos modeliui ir pan.) ir kt.

Šių metų pirmąjį ketvirtį buvo toliau plėtojami tarptautinio bendradarbiavimo darbai. Kovo mėn. Lietuvos banke įvyko susitikimas su Švedijos finansų priežiūros tarnybos atstovais. Pagrindinis susitikimo tikslas buvo aptarti tarpvalstybinio bendradarbiavimo priežiūros srityje klausimus, įgyvendinant su kapitalo pakankamumu susijusias Europos Sąjungos direktyvas. Susitikimo metu išanalizuotas Švedų finansų priežiūros tarnybos, kaip kilmės šalies, priežiūros institucijos paruoštas bendradarbiavimą kapitalo pakankamumo skaičiavimo metodų pripažinimo ir leidimo suteikimo srityje reglamentuojantis dokumentas, kuris bus patobulintas, atsižvelgiant į Lietuvos banko, kaip priimančiosios šalies, priežiūros institucijos pateiktas pastabas ir pasiūlymus. Patikslinti *SEB* grupės, kuriai priklauso AB *SEB* Vilniaus bankas ir AB *SEB* VB būsto bankas, ir *Swedbank* grupės, kuriai priklauso AB bankas „Hansabankas“, kapitalo pakankamumo skaičiavimo metodų diegimo planai.

[1] Bankų sistemos ir veikiančių šalies komercinių bankų sąvoka apima visus nagrinėjamu periodu veikusius komercinius bankus bei užsienio bankų skyrius.

[2] Pagal valdomą turtą 2005 m. balandžio 1 d. trys didžiausi bankai buvo AB Vilniaus bankas, AB bankas „Hansabankas“ ir AB bankas „NORD/LB Lietuva“.

[3] Įskaitant paskolas finansų institucijoms.

[4] Preliminariais duomenimis, Latvijoje būsto paskolų santykis su prognozuojamu BVP buvo apie 2 kartus, o Estijoje – beveik 3 kartus didesnis. Euro zonos šalyse (2002 m. duomenys) būsto paskolų santykis su BVP svyravo tarp 10 ir 60 proc.

[5] be užsienio bankų skyrių

[Lb1] 1997 10 01 nuosavybės grąža buvo 23,14 proc.

[Lb2] Dėl pasikeitusios ataskaitos formos ši suma faktiškai galėtų būti bent 10 mln. Lt mažesnė, kadangi faktoringo pajamos anksčiau buvo prie kitu pajamu